

سری پژوهش

گر به سانان بزرگ

ترجمه: فرج الله خداپرستی

گر بہ سانان بزرگ

ترجمہ: فرج اللہ خدایہ

انتشارات پدیدہ - شاہ آباد
خیابان ملت - تلفن ۳۱۶۷۰۰

حق چاپ محفوظ و مخصوص
انتشارات پدیده میباشد

اسم کتاب : گربه سانان بزرگ

نویسنده : دسموند موریس

نقاش : باری دریسکال

مترجم : فرج الله خداپرستی

صفحه : ۳۲

قطع : ۲۰×۲۵

چاپ افست از : مازگرافیک

تهیه فیلم وزینگ افست از : چانچوگرافیک

تاریخ انتشار : ۱۳۵۲

فهرست

صفحه	عنوان
۵	گربه‌سانان بزرگ
۶	محل زندگی گربه سانان
۸	خوراك گربه سانان بزرگ
۱۰	مرحله رشد گربه سانان بزرگ
۱۲	دندان و چنگال
۱۴	شیرهای قدرتمند
۱۶	ببرهای زیبا
۱۸	پلنگ
۲۰	یوزپلنگ آمریکائی
۲۲	پلنگ برفی جسور
۲۴	گربه‌سانان آدمخوار و دست آموز
۲۶	گربه سانان بزرگ و کوچک
۲۸	یوز پلنگ
۳۰	زبان
۳۲	ویژگیهای گربه سانان

گربه سانان بزرگ

امروزه ، پنج نوع گربه سانان بزرگ در دنیا زندگی میکنند ، که عبارتند از شیر ، ببر ، پلنگ ، یوزپلنگ آمریکائی و پلنگ برفی.

این جانوران با دیگر منسوبان خود - گربه سانان کوچک که متجاوز از سی نوع میباشد - تفاوتهاشی آشکار دارند. برای مثال ، گربه سانان بزرگ میگرد ولی گربه سانان کوچک غرشی ندارند . گربه سانان بزرگ هنگام غذا خوردن دراز کشیده و برای محکم نگاهداشتن غذای خود ، پاهایشان را روی آن قرار میدهند . ولی گربه سانان کوچک چمپاتمه زده و غذای خود را میخورند. بندرت دیده شده که این جانوران با پنجه هایشان غذای خود را نگاه دارند. گربه سانان بزرگ ، غالبا ، از گوشت حیواناتیکه جثه اشان از خود آنها بزرگترست تغذیه میکنند ، ولی گربه سانان کوچک ، بشکار جانورانی کم جثه تر از خود ، میپردازند. از همه اینها گذشته ، گربه سانان ، جانورانی سبع و درنده خور میباشدند ، که در شکار و کشتن قربانیان خود ، قدرتی فوق العاده دارند . در هنگام راه رفتن عضلات این جانوران در زیر پوست شل آنها ، حالت چین خوردگی پیدا میکنند. این جانوران در هنگام نشستن و استراحت کردن ، « همانند شیرها ، که در تصویر صفحه مقابل نشان داده شده

است» ، با بیحوصلگی به اطراف خیره شده ، یا با چشم نیم بسته چرت میزنند ! بعدها در لحظات گرسنگی ، بهیجان آمده و در یک چشم بهمزدن بصورت ، دولا شدن ، پرش ، وجهش تغییر حالت داده و به شکار خود حمله میکنند . بالاخره شکار هراسناک مغلوب شده و یخاک و خون خواهد غلطید . شکارچی ، حریصانه طعمه خود را از هم دریده ، میخورد ، سپس دوباره دراز کشیده و با استراحت میپردازد ، درین هنگام ماموران تنظیف « جانوران جیفه و قراضه خوار نظیر روباه و ... » از باقیمانده طعمه تغذیه کرده و آنرا تمام خواهند کرد.

از آنجائیکه ، گربه سانان بزرگ ، فقط یک یا دوبار در هفته نیاز بشکار کردن دارند ، زندگیشان توأم با خوشگذرانی و آسایش میباشد این جانوران اضطراب و تشویش خاطرری ندارند و ترس بفرای آنها تقریبا مفهومی ندارد . تنها گرما و حشرات گرمسیری ، موجبات ناراحتی آنها را فراهم میکند ، و نیز دشمن واقعی آنها انسان مسلح است.

شکارچیان مسلح ، در انقراض نسلهای این جانوران ، نقش مهمی داشته اند . و اگر تدابیر لازمه اتخاذ نمیشد ، چه بسا ، نسل آنها بکلی قطع و کاملا نابود شده بود.

محل زندگی گربه سانان

در نقشه مقابل ، محل سکونت گربه سانان ، در حال حاضر مشخص شده است . این جانوران در آسیا ، آفریقا ، آمریکای جنوبی ، آمریکای مرکزی و جنوبی ترین ناحیه آمریکای شمالی وجود دارند .

نسل آنها در بقیه نواحی آمریکای شمالی ، نواحی قطبی ، اروپا و استرالیا ، کم کم در حال محو شدن و نابودی است . شیرها ، بیشتر از سایر گربه سانان بزرگ بوسیله آدمیان معدوم شده . دو هزار سال پیش در اروپا ، آسیا و آفریقا ، شیرهای زیادی وجود داشتند ولی امروزه ، شیرهای وحشی را فقط در آفریقا میتوان یافت . بین سالهای ۸۰ تا ۱۰۰ بعد از میلاد ، نسل شیرها ، در اروپا نابود شد . این جانور ، مدت زمان طولانی تری در آسیا به حیات خود ادامه داد . ولی در حدود سال ۱۹۰۸ تنها سیزده شیر وحشی درین منطقه بجای ماند ، که در جنگلی واقع در شمال غربی هندوستان زیست میکردند ، از آن پس شکار این جانوران در آن ناحیه تحریم و ممنوع شد . در این نواحی حفاظت شده ، شیرها بزاد و ولد پرداخته و امروزه تعداد کثیری از آنها رامیتوان یافت . در آفریقای شمالی نیز نسل این جانور بکلی نابود شد .

ولی هنوز در جنوب صحرای بزرگ ، این جانوران در دشتهای آن نواحی ، بسیر و گردش و زندگی خود ، ادامه میدهند .

ببرها ، منحصر به قاره آسیا میباشند . ولی در نواحی گسترده این قاره از سیبری تا جنوب آن مشتمل بر جزائر سوماترا ، جاوه و بالی ، میتوان این نوع جانور رایافت ، ادامه حیات پلنگها ، موفقیت آمیزتر بوده است ، بنحوی که از آسیای شرقی تا آفریقای جنوبی ، جولانگاه این جانور محسوب میشود . و بزرگترین خانواده گربه سانان بزرگ را بوجود آورده اند . یوزپلنگ آمریکائی تنها گربه سان بزرگ موجود امروز ، در قاره جدید - امریکا - میباشد . در حوضه وسیع رود آمازون و جنگلهای آمریکای مرکزی ، تعداد کثیری از این جانوران رامیتوان یافت .

پلنگ برفی ، منحصر در کوهستانهای مرتفع آلتای در شمال و هیمالیاد در جنوب - آسیای مرکزی - زندگی میکنند . علیرغم نامشان ، این نوع جانوران ، کاملاً با پلنگهای معمولی تفاوت دارند و تنها در علفزارهای کوهستانی زندگی میکنند ، نه در جنگلهای

شیرماده در حال کشتن گورخر

خوراك گربه سانان بزرگ

گربه سانان ، بیشتر از گوشت جانوران شکاری تغذیه میکنند. و چون گربه سانان بزرگ نمیتوانند بسرعت یا به اندازه و مسافتی که شکارهایشان می - پیمایند، بدونند، لذا تاکتیک ویژه ای درصید شکارهای خود دارند . آنها اربابان کمینگاهها میباشند . تاکتیکشان دزدانهسوی شکار خزیدن و حمله بسر آسای ناگهانی است. این جانوران در پناهگاهی کمین کرده، و آرام و بیصدا در حالت خمیده، چشم براه و منتظر شکار خود میشود. در لحظه مناسب بسوی قربانی خود خیز برداشته و میجهند . این جانوران میتوانند بر فراز مسافتی در حدود پنجاه تا صد یارد، با سرعتی معادل ۳۰ یارد در ساعت خیز بردارند ولی بزودی خسته میشوند . جانور درنده اگر در لحظات اول نتواند شکار خود را بخاک افکند ، از تصمیم خود منصرف میشود. ولی اگر در دقایق اولیه توانست شکار خود را صید کند، با سرعت بسوی گردن شکار، جسته، و با یکی از پاهای جلویی خود ضربه مهلکی به شکار وارد میآورد. این ضربه شکار را غلطانده و جانور با سرعتی برق آسا دندانهای تیزش را به پشت گردن شکار خود فرو میکند .

این تاکتیک ویژه شکارهایی نظیر غزال و بز کوهی است . برای شکار حیوانات شکاری بزرگتر، روش دیگری بکار برده میشود. جانور بسوی شکار جهیده و بادودستش به سروگردن شکار چنگ میزند.

ودر همان لحظه پشت گردن قربانی خود را به نیش میکشد. پس از هلاک شکار ، یا آنکه جانور در همان نقطه به خوردن قربانی خود میپردازد، یا لاشه حیوان را به محل مناسب تری کشانده و با حرص و ولع از گوشت لاشه، تغذیه میکند. غذای اصلی اغلب گربه سانان بزرگ ، بزهای کوهی ، گوزنها و آهوان میباشند. ولی هر يك از آنها تغذیه از گوشت نوع خاصی از حیوانات را ترجیح میدهند.

برای مثال ، شیرها ، مخصوصا علاقمند به شکار گورخرها ، گوزنهای یالدار ، و گاومیش های آفریقائی میباشند. ببرها، گوشت شوکا، نیلگا و «بز کوهی هندی-م» و گاومیشهای آسیائی را ترجیح میدهند . پلنگها ، بیشتر از گوشت انواع میمونهای مختلف و سگ سانان و بعلاوه گوزن و بز کوهی تغذیه میکنند. یوزپلنگ آمریکائی اغلب به پکاریس ها (نوعی حیوان پستاندار آمریکائی)، خوکهای خرطوم دار و گوزنهای آمریکائی حمله کرده و آنها را میدرنند.

پلنگ برفی ، بیشتر به شکار بز و گوسفند وحشی و آهوی ختا و گراز نر میپردازد .

هر جا که بشر به نگهداری و پرورش حیوانات اهلی پرداخته ، در صورتیکه آن منطقه محل سکونت گربه سانان بزرگ بوده است ، گربه سانان نیز به شکار حیوانات اهلی علاقمند شده اند.

مرحله رشد گربه سانان بزرگ

گربه سانان ، استعداد زاد و ولد را در هر موقعی از سال دارند . هنگامیکه جانور ماده در شرف زائیدنست ، درون لانه ویژه ای پنهان میشود ، تا در سکون و آرامش توله هایش را بزاید . جانور ، معمولاً محلی را در حوالی جویبار یا گودال آب ، برای این امر انتخاب میکند . تولدها در هنگام تولد ، کور میباشند . نوزاد شیر ، معمولاً پس از شش روز بعد از تولد خود ، چشمهایشان را میگشایند ، ولی گفته میشود که آنها قادرند در روز اول تولد ، اجسام را ببینند . نوزادهای پلنگ پس از تقریباً ده روز ، و توله های ببر پس از دو هفته ، چشمهای خود را باز کرده و قادر به رویت اجسام خواهند بود . در يك شكم زائیدن ، ممکنست يك تا شش توله بدنیا آید ، ولی تعداد اصلی و واقعی آنها دو تا سه نوزاد میباشد . شیر ماده جوان یا بسیار پیر در هر شكم زا ، معمولاً يك یا دو توله میزایند . فقط در موارد استثنائی تعداد توله ها پنج یا شش عدد میباشد . اندازه توله های شیر در هنگام تولد - با در نظر گرفتن دم کوتاه و سیخ سیخی

اشان - در حدود يك فوت میباشد . و وزن هر يك از آنها نیز در حدود يك پونداست . همانند دیگر توله های گربه سانان بزرگ ، برای مدت چند ماه ، از شیر مادرشان تغذیه میکنند . سپس به تغذیه از باقیمانده لاشه هایی که مادرشان برای آنها می آورد ، میپردازند . و بالاخره همراه مادرشان به قصد شکار ، لاشه ها را ترک کرده و پس از شکار حیوانات ، مجاز به تغذیه از لاشه میباشند . پس از چندماه نوزاد در مییابد که دیگر مادر به او علاقمند نیست . و برای زنده ماندن خود باید به شکار بپردازد .

قبل از آنکه آنها به شکار چپانی ماهر و مجرب و موفق تبدیل شوند ، مرحله خطرناکی وجود دارد و ممکنست که از گرسنگی تا سرحد مرگ پیش روند . تنها با هوشترین و بیباکترین آنها در این آزمایش سخت پیروز شده و زنده خواهند ماند . اگر آنها در طی سالیان بلوغ ، قادر به صید شکارهای فراوان و کافی شوند ، در حدود ۲۰ الی ۳۰ سال خواهند زیست .

شیرماده توله‌اش را بدندان گرفته و حمل میکند

دندان و چنگال

بمنظور درك بهتر آنچه را كه گربه سانان ، شكارچيانی ویژه میسازند، باید آنها را بامنسوبانسان یعنی گربه سانان مقایسه کنیم. گربه سانان وحشی گروهی به شكار میپردازند آنها بدور قربانیان خود جمع شده و اغلب آنها را میلها تعقیب میکنند . بالاخره در فرصت مناسب و زمانی که كاملاً بشكار ، نزدیک شدند ، با دریدن پوست و گوشت حیوان ، شكار را بخاك و خون میکشاند . در مقایسه گربه سانان بزرگ ، به تنهایی به شكار میپردازند . گربه سانان نه به تعقیب شكار

چنگال غلاف شده

خود میپردازند و نه هم آنها را بستوه میآورند. حمله آنان بسیار سریع و مرگبار میباشد و این امر بخاطر تکامل خاصی است که در ساختمان بدنی آنها پدید آمده است. نخست آنکه ، گربه سانان دارای چنگال های خمیده، تیزتر و بسیار بلندتر میباشد، که بیدن شكار خود فرو میکنند . این چنگالها ، بحدی بلند میباشدند که در لحظاتی که از آنها استفاده نمیشود، بدرون غلاف ویژه ای، جای داده میشوند. چنگال سگ سانان ، برای شكار کردن ، کند و سخت میباشد.

چنگال باز

نمونه‌ای از مجسمه گربه سانان بزرگ
درین تصویر نیش بزرگ در جلو و دیگر
دندانها در پشت دیده میشود

ثانیا، گربه سانان دارای دندانهای زهر دار و کاری تر میباشد. دندانهای نیش آنها به صورت خنجر خمیده و بزرگی درآمده است ، که میتواند درون گردن شکار فروروند.

گربه سانان عادت جویدن غذا را ترك گفته اند و اغلب دندانهای پسی آنها ناپدید شده است. تعداد کمی از دندانهای پسی آنها که بجای مانده ، همانند تیغه های تیزی است که گوشت را قبل از آنکه بسرعت بلعیده شود، قطعه قطعه میکنند. با این سلاحهای توسعه یافته - چنگال و دندانها - گربه سانان نیاز به شریک و همراه در شکار ندارند. این تکامل ، در سالیان اخیر انجام نگرفته است . گربه سانان از چهل میلیون سال

پیش، با این طریق به شکار میپرداخته اند. حتی نوعی از گربه سانان اولیه بنام ببر دندان شمشیری - دارای دندانهای نیش طولتری بوده اند، بنحوی که همسر ، در اطراف آنها شکل میگرفت. جانور، این نیشها را بدرون پوستهای ضخیم جانوران غول پیکر آن دوران نظیر مستودون فرو میکرد. پس از آنکه این جانوران غول پیکر ناپدید شدند، ببرهای دندان شمشیری نیز از بین رفتند . زیرا، شکار جانوران کوچکتر و چابکتر برای آنها مایه زحمت زیادی بود.

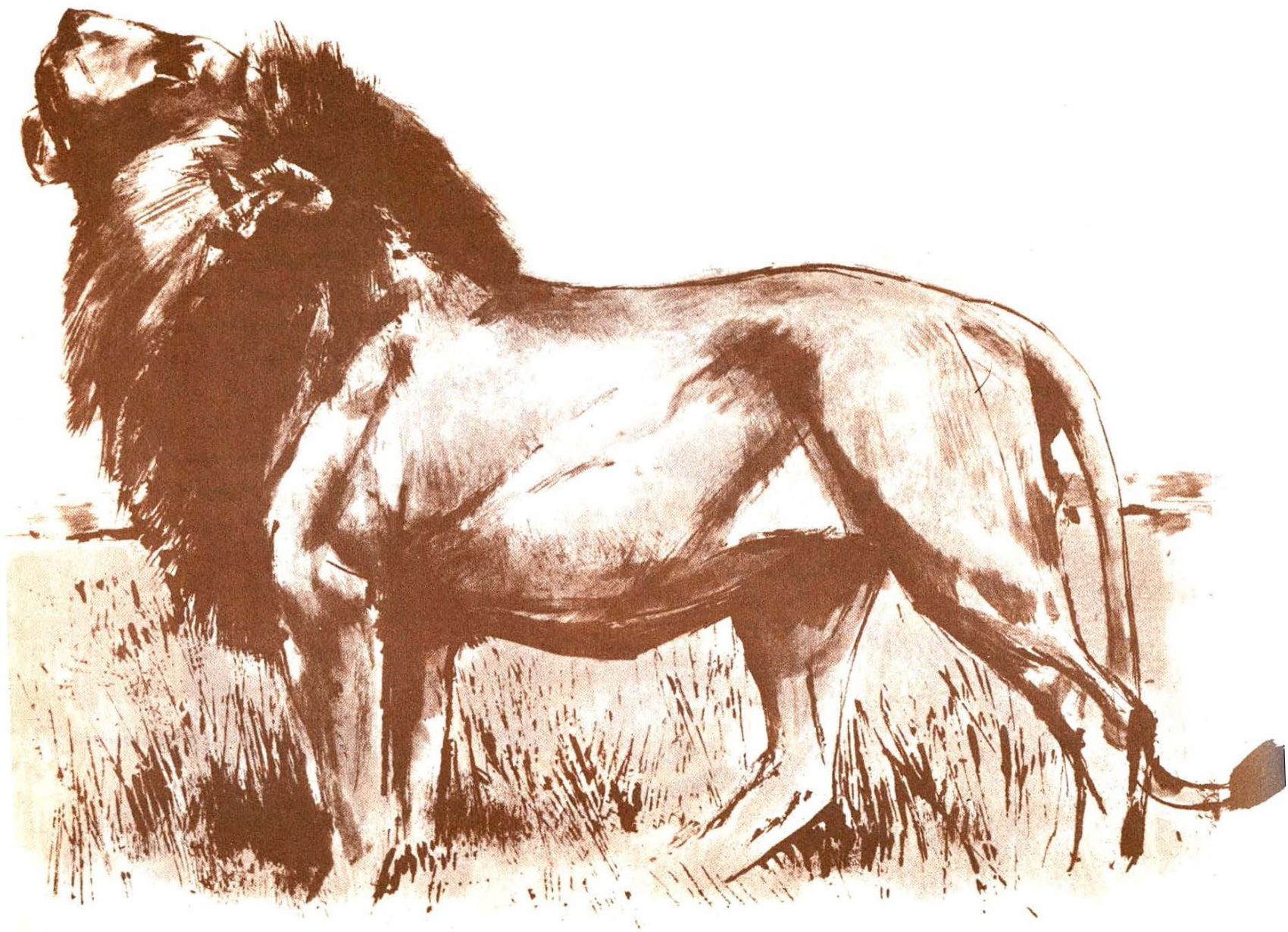
شیرهای قدرتمند

شیرها ، به چند علت و طریق موثر و قابل توجه ،
بادیگر گربه سانان تفاوت دارند.

اولا پوست آنها ، بجای آنکه منخبط و خالدار
باشند ، برنگ ساده میباشد و این امر بدانها کمک
میکند که در دشتهای محل زیست خود پوششی داشته
باشند و زیاد جلب توجه نکنند. ثانيا ، تفاوت آشکاری
در شکل ظاهری شیر نو ماده وجود دارد . شیر نر
دارای یال بلند و انبوهی است ، که شیر ماده مجموعا
فاقد آن میباشد . رنگ یال در جلو پریده ، ساده و در
ناحیه پشت سیاه میباشد . بعضی اوقات یال سیاه رنگ
در اطراف دوشها تا پائین شکم امتداد دارد . در هنگام
خشم و هیجان ، یال برافراشته و سیخ میشود و بنظر
میرسد که جثه شیر بزرگتر شده است. ثالثا شیرها ، تنها
گربه سانان اجتماعی اند که بصورت گروهی زیست
میکند ، در حالیکه دیگر گربه سانان بزرگ زندگی
تنها و انزوائی را پیشه خود کرده و تنها در هنگام
جفت گیری ، میتوان آنها را باهم یافت. در مقایسه ،
شیرها را میتوان گروهی و بتعداد ده یا بیشتر یافت.

آنها نه تنها ، خواب ، استراحت و گردششان باهم است
بلکه اغلب نیز ، گروهی به تغذیه میپردازند . باین
خاطر ، آنها بیشتر شبیه سگ سانان میباشدند ، ولی این
امر فقط در مراحل شکار صدق میکند. شیرها ، شکار
خود را دنبال کرده و آنرا بجهتی میرانند (همانند
گرگها) . ولی در هنگام کشتن شکار ، مثل گربه سانان
بروی قربانی خود جهیده و آنرا بانیشهای چنگالهای
خود از پای در میآورند.

اغلب شیرهای نر به تعقیب شکار پرداخته و ماده
شیرها که کمین کرده اند ، شکار را بخاک و خون
میکشند. این امر همیشه در همه موارد ، روی نمیدهد
و هر يك از شیرهای نر یا ماده بخوبی قادر به صید
و شکار میباشدند. تنها جانوران محفوظ از حمله و
یورش و صدمه شیرها ، در آفریقا ، فیلیا ، گرگدن ها
و اسبهای وحشی آفریقائی میباشدند. این حیوانات
عظیم الجثه ، بخاطر اندازه بسیار بزرگ و پوست
بسیار کلفتشان در مقابل حملات پیگیر شیرها مصونیت
خاصی دارند . ولی آنها باید بادقت زیاد از نوزادان
تازه متولد شده خود مراقبت بعمل آورند.

ببرهای زیبا

شاید شیر مشهورترین گربه‌سان بزرگ باشد ولی بزرگترین آنها نیست. این امتیاز و ریحان به ببرهای زیبا با پوششهای مخطط تعلق دارد. خطوط سیاه، روی پوست نارنجی روشن بدن این جانوران بصورت طرحهای پیچیده‌ای ترتیب یافته، بطوری که در بعضی از آنها تفاوت‌های جزئی مشهود است. ولی بطور کلی و رویهم‌رفته خطوط در انتهای بدن جانور پر پشت تر و بیشتر و در ناحیه جلو بدن کمتر دیده میشود، بنحویکه روی دستهای ببر بزحمت میتوان خطوطی را یافت. در قسمت بینی خطی وجود ندارد ولی در اطراف صورت جانور طرح درهم و برهمی از خطوط کوتاه و بریده، خصوصا در ناحیه چشم و دهان وجود دارد.

در پشت هر يك از گوشهای این جانور خالها و نقطه‌های سفید برجسته‌ای است که درون دایره سیاهی محاط و محصور شده‌اند. گوش در اجزای زبان ببر،

نقش مهمی را ایفا میکند و مابعدها در نیمورد سخن خواهیم راند. اگر چه ببر فاقد یال بلند شیر مانند میباشد، ولی در اطراف صورتش توده موهائی دارد که تا حدی شبیه یال کوچک میباشد. جالب اینجاست که این موهای یال مانند در ببر نر کمی بزرگتر از یال ماده میباشد. و در نیمورد وجه اشتراکی با شیرها دارند. در مقایسه با شیرها، ببرها جانورانی منزوی محسوب میشوند. و میل دارد تا سرحد امکان خود را پوشیده از انظار نگاهدارد. بیشتر اوقات زندگی را در سطح جنگلها می‌گذراند. در نواحی گرمسیری هرگز این جانور دور از آب دیده نمیشود، زیرا ببر قادر به تحمل گرمایست و اغلب اوقات در حوضچه‌ها و نهرها به آب‌تنی میپردازد. حتی در باغهای وحش نیز، ببرها اغلب تلوتلو خوران بسمت آب میشتابند، تا گرمای خود را فرو نشانند.

از طرف دیگر، گوئی برف و یخبندان، هرگز سبب ناراحتی ببرها نمیشود.

پلنگ

برخلاف سایر گربه‌سانان بزرگ‌تر، نظیر شیر و ببر- پلنگ، ساکن جنگل بوده و از درختها بالا می‌رود. پلنگ هرگز در نواحی دور از انبوه درختان متراکم پرسه نمی‌زند، ممکنست که با بدنبال شکار رفتن و کمین کردن روی زمین به صید بپردازد، ولی بیشتر با انتظار شکار خود، در امتداد شاخه درختان دراز کشیده و آماده جهش بروی هر موجود غافل‌سی

است که از زیر آن درخت عبور کند. پس از کشتن شکار خود، تا می‌تواند از لاشه استفاده می‌کند و باقیمانده آنرا بدرون شاخه‌های درختان حمل نموده و در جای ویژه‌ای که برای این امر انتخاب کرده است پنهان مینماید. باقیمانده لاشه، وعده غذایی دیگر این جانور مآل‌اندیش را، تشکیل می‌دهد. پلنگ باین طریق غذای خود را دور از دسترس حیوانات جیفه‌خوار نظیر

روباهو شغال و ... نگاه میدارد. در سالیان اخیر، این عادت پلنگ بی‌ثمر مانده و او کمتر میل بانجام اینکار دارد. زیرا هر شکارچی مجربی، که در صدد کشتن یا صید پلنگ است، با توجه به عادت این جانور - در زیر درخت و یا دیگر پوشش‌ها، خود را مخفی کرده و با انتظار بازگشت پلنگ به کمین می‌نشیند. و در فرصت مناسب، پلنگ را بدام کشیده و یا بقتل میرساند. در مناطق گرم، تارک، و مرطوب‌تر، پلنگ را بدوشکل، ظاهر و نمودار می‌شود: پلنگ خالدار، و پلنگ سیاه .

هیچ جانور دیگری در طی زندگی به چنین تغییر و تحولی نائل نمیشود. ولی برای هر دو نوع پلنگ امکان این امر هست. دلیل این جریان اینست که پلنگ سیاه واقعا پلنگی معمولی است که مقدار زیادی ماده رنگی سیاه روی پوستش قرار دارد. و تا آنجائیکه ما میدانیم، فرق و تفاوت دیگری وجود ندارد.

در زمانهای گذشته چنین تصور غلطی وجود داشت که: پلنگ سیاه «که پاتر نیز نامیده میشد»، جانور کاملا مستقل و مختلفی - از گروه گر به سانان است. ولی تحقیقات دامنه‌دارتر بعدی خلاف این عقیده را باثبات رسانده و بر آن خط بطلان کشید.

یوز پلنگ آمریکائی

اگر شما، در باغ وحش گربه سان بزرگ و خال داری رابینید، برای شما در وهله و نظر اول دشوار خواهد بود که مشخص کنید، آیا جانور مورد نظر پلنگ می باشد یا یوز پلنگ آمریکائی؟

ولی در حالت توحش، تشخیص آنها از یکدیگر اصلا مشکل نیست. زیرا پلنگ فقط در آسیا و آفریقا یافت میشود، اما وجود یوز پلنگ آمریکائی منحصر به قاره آمریکاست. این امر در دشواری تشخیص از آنجائش میشود که این دو جانور دارای شکل ظاهری تقریباً یکسان میباشند.

ولی کلید و راهنمایی وجود دارد، که پس از وقوف بر آنها، امکان گیج شدن در تشخیص بین این دو جانور را از بین میبرد.

اگر شما با دقت به اندام پلنگ و یوز پلنگ آمریکائی نظر افکنید، ملاحظه خواهید کرد که روی پوست علائم و نشانه هائی، همانند گل لباس یا کفش، با حلقه هائی مشکی رنگ، وجود دارد، اگر توجه و دقت بیشتری مبذول دارید، بزودی متوجه خواهید شد، که درون بزرگترین حلقه های مشکی رنگ پوست بدن یوز پلنگ آمریکائی «خصوصاً در پهلوها و تهیگاه»، نقطه های ریز ولی مشخص وجود دارد. این نقطه های درونی - در خالهای روی پوست پلنگ دیده نمیشود.

غیر از تفاوت ذکر شده، هر چشم تیزی متوجه

تفاوت های دیگر نیز خواهد شد. سر یوز پلنگ بزرگتر، بدنش کلفت و پیچیده تر و دم و پاهایش نیز تا حدودی کوتاه تر می باشد.

بعلمت این خصوصیات خاص، یوز پلنگ آمریکائی بسیار فرز و چابک و سرنا ترس ترین جانور منطقه خود می باشد.

این جانور، به تمام موجودات زنده ای که در جنگلهای گرمسیری آمریکا زندگی میکنند، حمله کرده و اغلب آنها را از پای در می آورد.

یوز پلنگ قدرت صعود خوبی دارد و شناگر ماهری نیز می باشد. اگر شکار یوز پلنگ در صدد فرار از مسیر رودخانه ها باشد، این جانور با شنا و درون آب، به تعقیب شکار خواهد پرداخت. در تصویر مقابل، خوک خرطوم داری، در صدد فرار از طریق رودخانه، می باشد. ولی یوز پلنگ آمریکائی او را تعقیب میکند.

پلنگ برفی جاور

کمیابترین گربهسانان ، پلنگ برفی میباشد. علیرغم این حقیقت که همانند پلنگ و یوز پلنگ آمریکائی دارای پوست خالدار میباشد ، شناخت و تشخیص آنها ساده است.

این جانور ، دارای دم بسیار بلند و پرموئی است که وجه تمایز این جانور ، بادیگر گربهسانان است . زیرا هیچکدام از گربهسانان دارای چنان دم طویل و موآلودنمیباشند.

انتهای بدن این جانور بجای باریک شدن ، چاقتر است. این وضعیت برای جانور که در کوهستانهای رفیع و سرد آسیا زندگی میکند ، اهمیت فوق العاده ای دارد.

چون ، این جانور همیشه مواجه بایرف و بوران و سوز سرما میباشد و مجبور است که ، دم خود را گرم نگاهدارد. و فقط پوشش انبوه موهای بدنش قادر بانجام این امر است. هر یک از این جانوران که دارای دم کم موتری باشند ، گرفتار سرمازدگی خواهند شد.

بقیه موی روی اندام این جانور نیز انبوه و نرم بوده و متجاوز از ۴ اینچ طول دارد . که بگرم نگاهداشتن اندام او کمک ارزنده ای میکند . رنگ پوست پلنگ برفی خاکستری مایل به قهوه ای روشن بوده که دارای گللهای سیاه بزرگ میباشد. این علائم و نشانه ها ، در طی ماههای زمستان کمتر مشخص است ، خصوصا هنگامیکه پوشش تنش ضخیم تر و بیشتر میشود. این خود موجب استتار بیشتر جانور در هنگام فصل زمستان میشود.

پلنگ برفی ، در فصل زمستان ، در ارتفاعات متجاوز از ۱۳۰۰۰ فوت بالاتر از سطح دریا زیست میکند. و در هنگام ریزش برفهای زمستانی ، محل زندگی خود را در ارتفاعات ۶۰۰۰ تا ۹۰۰۰ فوتی ، انتخاب میکند. به نسبت سایر گربهسانان ، پلنگ برفی دارای سری کوچک و آرواره ای کوچک میباشد. لذا طعمه این جانور را اغلب حیوانات کوچک تشکیل میدهند .

بگردش بپردازند. بدون آنکه به صاحبان خود حمله کنند. حقیقت امر چیست؟

پاسخ آنست که، خوی این جانوران در صورتی بدو شیرانه است که آنها گرسنه یا در جستجوی شکار باشند. در اوقات دیگر این جانوران در صدد آزار و اذیت دیگران بر نمی آیند. و اگر کسی متعرض آنها نشود، تنها بکار خود سرگرم خواهند بود. البته اگر، بشر مزاحم در صدد یورش و تاخت و تاز به لانه آنها باشد، بدیهی است که جانور باید بدفاع از خود، برخیزد و چون معمولاً بشر در بگونه موارد مجهز به سلاحهای

گر به سانان آدمخوار و دست آموز
آیا گر به سانان بزرگ، جانورانی شریر و درنده خو
هستند؟

اغلب، این جانوران را طوری در نظر ما وحشتناک جلوه داده اند، که حتی بیباکترین شکارچیان نیز از تصور درنده خوئی آنها بخود لرزیده اند. از طرف دیگر، این جانوران را دست آموز کرده اند، تا آزادانه

پر قدرت و مرگبار میباشد، آنها نیز باید تا سر حد امکان در دفع خطر و دشمن خود، کوشا باشند. لذا، گاهگاهی این جانوران به «آمخوار» تبدیل میشوند. البته باید توجه داشت که این حالت بسیار نادر است. گوشت انسان، جزو اشتها و غذای اصلی اینگونه جانوران محسوب نمیشود. اگر چه در نواحی که، مردمان بسیاری در حوالی لانه‌ها و محل زیست اینگونه جانوران پراکنده شده‌اند، تغذیه از گوشت انسان، وسیله گربه‌سانان، اجتناب ناپذیر شده است. ولی اگر انسان به دوراندیشیها و احتیاط لازم دست‌یازیده باشد، و همچنین اگر شکار کافی و فراوان در دسترس این جانوران باشد، کمتر به شکار انسان می‌پردازند. بعضی اوقات بشر گربه‌سانان اهلی را بعنوان جانوران دست‌آموز، نگهداری میکند، شیر از جمله ایسن جانوران میباشد. «چون شیر اجتماعی‌ترین گربه‌سانان میباشد»

اگر توله شیری را، قبل از اینکه چشمهای خود را بگشاید، از لانه و مادرش جدا، و نگهداری شود، اولین چیزی که او می‌بیند، والدین رضاعی او خواهد بود، بالنتیجه آنها را بعنوان اعضای خانواده خود خواهد پذیرفت. توله شیر دارای خلق خوی انسانی شده، و حتی پس از رشد و بلوغ نیز رام خواهد ماند. مشکل در اینست، که شاید شیر ناهبرده از انسان هر اس‌نداشته و باعث بوجود آوردن مسائلی گردد، که در آن صورت شروع به کشتن دیگر حیوانات اهلی کرده و موجب ویرانیها و خسارت گردد.

«گره سانان بزرگ و کوچک»

اگر چه ، بحث این کتاب درباره گربه سانان بزرگ میباشد، ولی بررسی و اعمال نظری اجمالی در مورد منسوبان آنها سودمند خواهد بود. گربه سانان کوچک، طبیعتاً به بزرگی گربه سانان بزرگ نیستند، مع الوصف بعضی از آنها، موجودات موثری اند. بزرگترین آنها یوز پلنگ است، که گاهی نیز بنام «یوز» یا «شیرکوهستانی» نامیده میشود. این جانور برنگ خاکستری مایل به سرخ کمرنگ بوده و در آمریکای جنوبی و شمالی یافت میشود. توله های این جانور، خالدار میباشد، ولی پس از چندماه، خالهای روی پوست آنها کم کم رنگ باخته و از بین میروند. جانور دیگر از گروه گربه سانان کوچک «پلنگ ابری» است، که در جنگلهای گرمسیری جنوب شرقی آسیا زندگی میکند ، این جانور «پلنگ واقعی» نیست، ولی مثل همان مشهورش، قادر است که با مهارت خاص از درختها بالا رود. پلنگ ابری دم طولی دارد، که در تعادل او روی شاخه ها نقش مهمی را ایفاء میکند. پوشش تن این جانور ، مملو از خال میباشد.

یوز پلنگ

سیاه گوش

درون جنگلهای گرمسیری آمریکای جنوبی و آفریقا، جانور گربه سان کوچک دیگری زندگی میکند که بسیار زیباست. پوست این جانور خالدار بوده و پاهای دوکی شکل دارد نام این جانور «گربه پلنگی» است.

گربه پلنگی آمریکایی

در نواحی سردتر نیمکره شمالی، جانوری بنام «سیاه گوش» زندگی میکند و به پرسه زدن و در پی شکار گشتن میپردازد. سیاه گوش، دارای دم کوتاه، پاهائی کشنده و بزرگ و طره هائی در نوک گوشهائش، میباشد.

در شمال آمریکا، جانوری شبیه دراز گوش وجود دارد که بآن «گربه مو دار یا کوتاه» گفته میشود. در آفریقا و جنوب غربی آسیا نیز یکی دیگر از منسوبان دراز گوش که شباهت بسیاری بآن دارد زندگی میکند که بنام «گربه صحرائی» معروفست. «گربه صحرائی»، همانند «گربه صحرائی» و «گربه مودار» دارای دم کوتاه و کلفت و اندامی کشیده با پاهای بلند میباشد. جانور مشابه گربه صحرائی، «گربه طلائی» میباشد. ولی گربه طلائی دارای دم بلند و نوک سفید بودم و در آفریقا و آسیا زندگی میکند.

یوزپلنگ

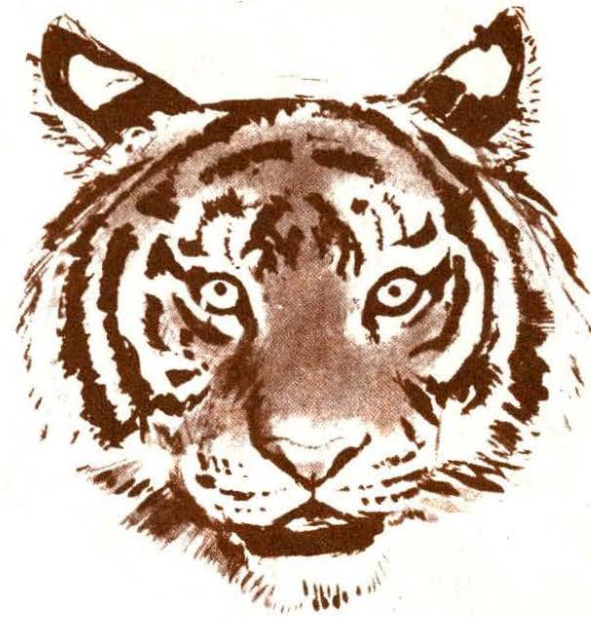
در هر یک از گروه جانوران، موجودی وجود دارد که از نظر بعضی خصوصیات با دیگر منسوبان خود، تفاوت‌های عجیب و غریبی دارد. در گروه گربه‌سانان، یوزپلنگ، چنین است. این جانور، نه دارای همه خصوصیات گربه‌سانان کوچک است و نه دارای صفات و ویژگی‌های گربه‌سانان بزرگ. یوزپلنگ در میان گروه گربه‌سانان بی‌نظیر و غریب بوده و باید آنرا از زمره و طبقه خاص خود، بشمار آورد.

بجای در کمین شکار نشستن و جهیدن بروی آن «همانند دیگر گربه‌سانان بزرگ»، یوزپلنگ با سرعتی زیاد و حتی متجاوز از صدها یارد، شکار خود را تعقیب میکند، گفته میشود، که این جانور سریع‌ترین حیوانات چهارپاست. و میتواند با سرعتی معادل ۶۰ میل یا حتی بیشتر بدود. غذای مطلوب یوزپلنگ غزالهای بادپا و انواع کوچکتر بزهای کوهی است. از آنجا که این جانور دوندۀ بسیار سریعی است، بدیهی است که باید فرم و ساختمان

پاهایش، با دیگر گربه‌سانان متفاوت باشد. یکی از این اختلافات، در مورد چنگالهاست. در هنگام تولد، چنگالهای این جانور «همانند گربه» میتواند درون غلافی فرو رفته و تقریباً ناپدید شود. ولی پس از چند ماه چنگالها ثابت مانده و همیشه در همان حال خواهند ماند. از این نظر، یوزپلنگها، شبیه سگ‌سانان میباشند و متاسفانه گاهی نیز، باشتباه آنها را جزو رده سگ‌سانان شمرده‌اند. در مورد این جانور حقیقت شگفت‌انگیزی وجود دارد، با آنکه، متجاوز از صدها سال، بشر این جانور را بعنوان جانور شکاری رام تربیت کرده است، مع الوصف هرگز در اسارت پرورش نیافته است! دلیل این امر بصورت رازی، بجای مانده یوزپلنگ‌ها در سال ۱۹۴۷ در هند، نابود شدند، این جانوران، در آفریقا - یعنی تنها سنگر بازمانده آنها - نیز بسرعت کمیاب میشوند. و اگر بشر در سالهای آینده در مورد پرورش دادن آنها در باغهای وحش اقدام نکند. ممکنست بزودی نسل آنها منقرض گردد.

تقریباً ، پشت گوش همه گربه‌سانان با پوستهای
مخطط و خالدار ، نقطه سفیدی است که در اطراف
آن نقطه‌های سیاهی وجود دارند. در هنگام چرخش
گوش ، این نقطه در نظر دشمن پدیدار گشته و نشانه
تهدید جانور بشمار میرود. اگر اضطراب و تشویش
جانور افزایش یابد ، گوش به حالت دیگری تغییر
شکل خواهد داد. گوش در مقابل سر صاف میشود.

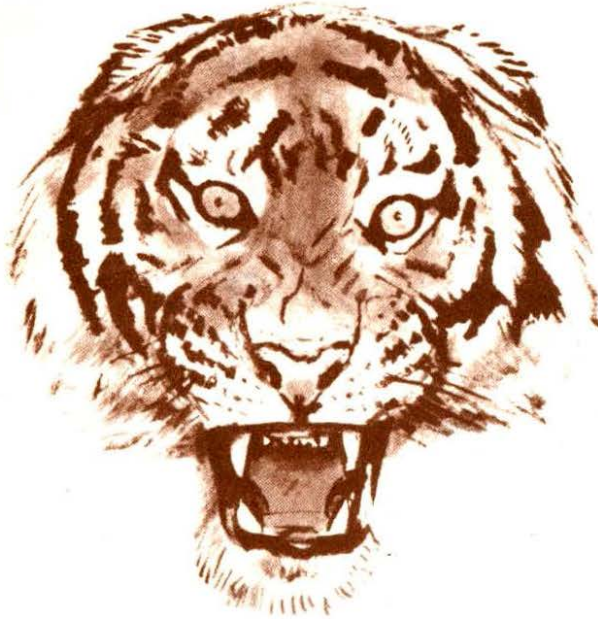

زبان

دم و گوشها ، نقش مهمی در بیان حالات روحی
خانواده گربه‌سانان دارند.

اگر گربه‌ای مورد آزار و اذیت قرار گیرد ،
نوک دمش را با آرامی خواهد جنباند! این جانور ،
در حالت خشم دمش را به جلو و عقب حرکت میدهد.
این علائم و نشانه در همه گربه‌سانان عمومیت دارد.
سه نوع حالت اساسی گوش وجود دارد . در حالت
عادی گوشها ، روبه جلو میباشند . ولی اگر جانور
در حالت تهاجم باشد ، گوشها بچرخش پرداخته ،
بطوریکه منفذ گوش روبه سمت پشت متوجه میشود.

از يك نقطه نظر ، غرش اين جانوران شبیه آواز پرندگان میباشد. ممکنست آواز پرنده ای که در باغ خانه شما میخواند، با غرش خوفناک و پرطنین شیر درون جنگل متفاوت باشد، ولی عمل و حالت و وظیفه آنها یکی است.

در هر حالت ، این نداها چنین میگویند:
 « این خانه منست - تو ای رهگذر با مسئولیت خود ، حدشکنی کرده و تجاوز میکنی ، خون خودت کردن خودت!»

این حالت نشان دهنده این امر است، که در هر لحظه ممکنست جنگ با دشمن درگیرد. مسطح و صاف شدن گوش ، گوش را تا حد امکان از ضربتهای چنگال و دندانها حمایت و محافظت میکند.

علاوه بر جمع شدن و تکان خوردن دمها و جنبش و حرکت گوشها ، گربهسانان با حرکت و جنبش لبها، دندانها و ژست اندام ، علائمی بیکدیگر مخابره می نمایند!

این جانوران با پاشیدن پیشاب بودار، در قسمتهای حوزه لانه اشان ، تملک خود را نشان میدهند! بالاخره سرو صداهای مختلف گربهها ، نمودار حالات مختلفی است.

در هنگام گمشدن یا گم کردن بچه خود به میومیو وناله کردن پرداخته. و خرسندی خود را با خرخر کردن اعلام میدارند.

جفت طلبی و عشق بازی گربهها با جیغ کشیدن و ترشان با فیف فیف یا فس فس کردن مشخص میشود. شاید غم انگیزترین فریادهای گربهها، غرش و نعره آنها باشد. منحصر انعره های همه گربهسانان در هنگام صبح و غروب شنیده میشود، که خود بیانگر حضورشان در حوالی رقبایشان میباشد.

Weights and measures of the Big Cats

	LION	TIGER	LEOPARD	JAGUAR	SNOW LEOPARD
WEIGHT in pounds	400-500	400-650*	150-200	150-225	130-160
TOTAL LENGTH in feet	9	9½*	7½	7	6½
TAIL LENGTH in inches	37	37	34	26	39
HEIGHT AT SHOULDER in inches	41	42	24	28	23
TIME BETWEEN MATING AND BIRTH (Gestation Period) in days	105-112	105-113	90-95	100	93

اندازه بیره‌ها در همه موارد بسیار متغیر است
و درینجا معدل آنها ذکر شده مثلاً طول تیره‌های
شمالی و سیبری در حدود ۱۳ فوت میباشد.

سوی پژوهش
ستارگان
داستان پیدایش زمین
مهاجرت پرندگان
دنیای دینوسورها
پرندگان ولانه‌های آنها
کیسه‌داران استرالیا
گیاهان حشره خوار
گره‌سانان بزرگ
موجودات زنده آب شیرین
حیوانات صحرا
مورچه‌ها و موریانها
میدوئها و بوزینه‌ها
خفاش‌ها
حیوانات قطب شمال
دنیای شگفت‌انگیز مارها
پستانداران کوچک آبری
زندگی بزه‌های کوهی
اجداد بشر
زندگی حیوانات در قطب جنوب
جانوران دریا
فیلها و ماموت‌ها

انتشارات پدیده